

TIPOLOGII ÎN EVOLUȚIE - DENSITATEA LOCUIRII

Inventar de concepte arhitecturale

EVOLVING TYPOLOGIES - HOUSING DENSITY

Architectural Concepts Inventory

Melania DULĂMEA

melania.dulamea@uauim.ro

Ana-Maria VESA-DOBRE

anavesa@uauim.ro

Universitatea de Arhitectură și Urbanism „Ion Mincu”, București, RO
“Ion Mincu” University of Architecture and Urban Planning Bucharest, RO

Rezumat

„Tipologii în evoluție și densitatea locuirii” este un proiect care aduce în discuție gândirea tipologică ca mijloc de decodificare a mediului construit și a felului în care acesta este locuit. Diferite perioade istorice din evoluția Bucureștiului au fost martorele unor modele de locuire variate, care corespund unor tipologii arhitecturale particulare și care reflectă concepțiile și cunoștințele vremurilor respective, în dimensiunea lor politică, culturală, tehnică, socială, estetică etc.

Cercetarea își propune să investigheze implicațiile lecturii tipologice a orașului în procesul pedagogic și de formare din cadrul atelierului, atât ca metodă de cercetare și

Abstract

“Evolving Typologies and Housing Density” is a project that brings up typological thought as a means of decoding the built environment and the way it is inhabited. Various historical periods in the evolution of Bucharest have witnessed different inhabiting models corresponding to particular architectural typologies and reflecting the conceptions and knowledge of the respective times: political, cultural, technical, social, esthetic, etc.

The research aims to investigate the implications of the typological reading of the city in the pedagogical and training process within the studio, both as a research

predare, cât și bază a raționamentului de proiectare prin analogie și critică.

Inventarul de proiecte prezentate reunește cercetările colective adunate în cadrul atelierului de arhitectură 36 din anul III de la Universitatea de Arhitectură și Urbanism „Ion Mincu” București. Studenții au fost invitați să investigheze evoluția proiectelor de locuințe colective dense din București și să folosească ulterior studiile tipologice ca resursă cheie în procesul de regândire a orașului contemporan, dar și ca o legătură semnificativă între trecut, prezent și viitor. Procesul pedagogic s-a axat pe două strategii majore: abordarea conceptuală a proiectului de către student și conturarea ideii într-un proiect arhitectural complex.

Cuvinte cheie: tip, tipologie, densitate, model conceptual, inventar, proces didactic.

Introducere

Cercetarea pornește de la înțelegerea orașului ca instrument de lucru și ca fundament al deciziilor arhitecturale, urmărind un anumit tip de lectură, „lectura tipologică”, care facilitează înțelegerea contextului prin descompunerea acestuia în fragmente cu identitate proprie (Afrăsinei, 2022). O discuție despre tip și tipologie promovează un mod de a privi mediul construit, care poate ajuta nu doar la recunoașterea și descoperirea tipurilor de bază, ci și la înțelegerea diferitelor modele de locuire și a fondului lor politic, cultural, tehnic, social și estetic. Pornind de la tema de studiu din anul III „Locuire și densitate urbană” (autori Ștefan Simion, Emil Burbea), acest text descrie o experiență pedagogică desfășurată în semestrul al II-lea al anului universitar 2021-2022 în cadrul Universității „Ion Mincu” București, atelierul 36 (îndrumători: conf. dr. arh. Melania Dulămea, șef de lucr. dr. arh. Ana Vesa-Dobre, asist. dr. arh. Dana Anton, drd. arh. Cristian Beșliu).

Un aspect crucial al studiului a fost suprapunerea exercițiului de investigare a orașului București cu anumite aspecte aparținând tipologiilor arhitecturale într-un

and teaching method and as a basis for design reasoning through analogy and criticism.

The inventory of projects puts together the collective research gathered as part of the 3rd year architectural studio from “Ion Mincu” University of Architecture and Urban Planning Bucharest, studio 36. The students were invited to investigate the evolution of dense and collective housing projects in Bucharest and to subsequently use typological studies as a key resource in the process of rethinking the contemporary city, but also as a meaningful link between past, present and future. The pedagogical process focused on two major layers: the student’s conceptual approach of the project and its shaping into a complex architectural design.

Keywords: type, typology, density, conceptual model, inventory, didactic process.

Introduction

The present research starts from the understanding of the city as a working tool and as the foundation of architectural decisions, following a certain type of reading, the “typological reading”, which facilitates the understanding of the context by decomposing it into fragments with specific identity (Afrăsinei, 2022). A discussion of type and typology promotes a way of looking at the built environment, that can not only help in recognizing and discovering basic types but also in understanding different inhabiting models and their political, cultural, technical, social and esthetic background. Starting from the study topic of the 3rd year “Housing and urban density” (authors Ștefan Simion, Emil Burbea), this text describes a pedagogical experience carried out during the 2nd semester of the academic year 2021-2022 at the University “Ion Mincu” Bucharest, studio 36 (tutors: Melania Dulămea, Associate Professor, PhD, Arch., Ana Vesa-Dobre, Lecturer, PhD, Arch., Dana Anton, Teaching Assistant, PhD, Arch., Cristian Beșliu, PhD, Arch.).

A crucial aspect of the study regarded the superposition of the investigative exercise on the city of Bucharest with certain aspects belonging to architectural typologies in

sens mai larg, care ține de istoria și teoria arhitecturii în ansamblul ei. Cercetarea își propune să investigheze implicațiile lecturii tipologice a orașului în procesul de formare în arhitectură, atât din perspectiva construirii unei strategii de cercetare și predare în cadrul atelierului cât și din perspectiva procesului de concepere a proiectului și să analizeze și compare rezultatele.

Investigația se bazează și pe literatura de specialitate care explorează conceptualizarea și transformarea termenului de *tipologie*, precum și funcția sa teoretică și operațională în producția de arhitectură recentă. Metodele de cercetare includ investigarea bibliografică, precum și experiența didactică directă. Investigația nu se dorește a fi exhaustivă și își asumă propriile ei limite, descrise de studiile de caz în sine și de unicitatea fiecărui proiect analizat.

Parcurgând comparativ proiectele, acestea par că evoluează și se transformă cumva unele din altele: curțile interioare se deschid discret spre oraș și devin grădini urbane; unitățile de locuit se concentrează de-a lungul unor promenade interioare sau galerii exterioare care conectează străzile din jur sau chiar creează sisteme și câmpuri omogene de spații; volume-bară, alungite, care amintesc de modelele moderniste, se fracturează, se dezintegrează ușor sau chiar primesc anumite extensii pentru a deveni aderente și cumva familiare locului etc. Ansamblul final al celor șaisprezece proiecte vorbește, în cele din urmă, despre imensul potențial care se ascunde sub un loc banal, într-unul dintre cele mai comune cartiere ale Bucureștiului.

„Tipologii în evoluție și densitatea locuirii” a făcut obiectul unei expoziții omonime, în vara anului 2022. Intenția expoziției a fost aceea de a oferi o analiză comparativă a celor șaisprezece proiecte care au fost dezvoltate în cadrul atelierului, din perspectiva demersului lor conceptual, destul de lizibil până în forma finală a proiectului.

a broader sense, one that has to do with the history and theory of architecture as a whole. The research aims to investigate the implications of the typological reading of the city in the architectural training process, both from the perspective of building a research and teaching strategy within the workshop and from the perspective of the project design process, and to analyze and compare the results.

The investigation is based on literature that explores the conceptualization and transformation of the term *typology* and its theoretical and operational function in the production of recent architecture. The means of research include bibliographical investigation, as well as the direct didactic experience. The investigation is not intended to be exhaustive and draws its own limits, described by the case studies themselves and the uniqueness of each analyzed project.

Skimming through the projects comparatively, one seems to discover that they somehow evolve and transform into one another: inner courtyards discretely open up towards the city and become urban gardens, housing units concatenate themselves along inner promenades or exterior galleries connecting surrounding streets or even creating homogenous systems and fields of rooms, elongated lintel-like buildings reminiscent of modernist models fracture, slightly disintegrate, or even receive certain extensions in order to become adherent and somehow familiar to the place, etc. The final array of sixteen projects ultimately speaks about the immense potential lying under a banal place in one of the most common neighbourhoods of Bucharest.

“Evolving Typologies and Housing Density” was the subject of a homonymous exhibition, in summer 2022. The display aimed to describe a comparative analysis between the sixteen projects that were developed within the studio, along their quite readable conceptual basis into the final designs.

De la tipologie la concept – O perspectivă teoretică

Parcursul istoric al conceptelor arhitecturale de *tip* și *tipologie* a fost trasat de două etape importante de dezvoltare: conceptualizarea formulată din filosofia raționalistă a Iluminismului prin teoriile lui Antoine-Chrysostome Quatremère de Quincy și Jean-Nicolas-Louis Durand și operaționalizarea, dezvoltată prin neo-raționalismul de după anii 1960, în teoriile mai multor arhitecți precum Aldo Rossi, Saverio Muratori și Christian Norberg-Schluz (Afrăsinei & Popa-Florea, 2022).

Quatremère de Quincy definește conceptul de *tip* stabilind o diferență terminologică între tip și model. El definește modelul ca fiind o reproducere mecanică a unui obiect, iar tipul ca fiind o entitate metaforică ce permite o interpretare creativă, care poate genera o varietate de forme bazate pe un principiu comun (Argan, 1963). În acest context, *tipologia* devine un instrument analitic al arhitecturii, ceea ce va duce mai departe la definirea statutului său disciplinar (Moneo, 1978). Cu alte cuvinte, tipul reprezintă o reproducere neimitativă, în timp ce tipologia indică un raționament prin analogie, prin care forma este generată pornind de la principiile de organizare conceptuală și diagramatică (Jacoby, 2015).

În a doua parte a anilor 1920, după declinul Mișcării Moderne în arhitectură, discursul tipologic este reluat în textele lui Saverio Muratori, Aldo Rossi, Christian-Norberg Schulz cu scopul de a sublinia continuitatea formei și a structurii în orașul tradițional, propunând „un proces în care teoria (bazată pe critica realității urbane) este implicată, ca participant, în procesul de proiectare” (Afrăsinei & Popa-Florea, 2022, p. 119). În cartea sa *Arhitectura orașului*, Rossi scrie un manifest despre tipologie și design urban ca reacție la orașul modernist, folosind „noțiunea de tipologie ca instrument analitic și ca bază rațională pentru un proces de proiectare a transformării” (Nesbitt, 1996, p. 56).

From Typology to Concept – A Theoretical Overview

The historical transformation of *type* and *typology* concepts in architecture followed two important developing stages: the conceptualization formulated out of the rationalist philosophy of the Enlightenment through the theories and treatises of Antoine-Chrysostome Quatremère de Quincy and Jean-Nicolas-Louis Durand and the operational function developed through the Neo-Rationalism after the 1960s in the theories of several architects like Aldo Rossi, Saverio Muratori and Christian Norberg-Schluz. (Afrăsinei & Popa-Florea, 2022).

Quatremère de Quincy defines the concept of *type* establishing a terminological difference between type and model. He defined model as a mechanical reproduction of an object and type as a metaphorical entity that allows creative interpretation, which can generate a variety of forms based on a common principle (Argan, 1963) In this context, *typology* becomes an analytical instrument of architecture, which will further lead to the definition of its disciplinary status. (Moneo, 1978) In other words, type represented non-imitative reproduction, while typology indicated reasoning by analogy, whereby form is generated starting from principles of conceptual and diagrammatic organization. (Jacoby, 2015).

In the second part of the 20s century, after the decline of Modern Movement in architecture, the typological discourse is revisited in the texts of Saverio Muratori, Aldo Rossi, Christian-Norberg Schulz with the aim to emphasize the continuity of form and structure in the traditional city, proposing "a process in which theory (based on the critique of urban reality) is participatively involved in the design process." (Afrăsinei & Popa-Florea, 2022, p.119) In his book *The Architecture of the City*, Rossi writes a manifesto on typology and urban design in reaction to the modernist city, using "the notion of typology as an analytic tool and as the rational basis for a design process of transformation" (Nesbitt, 1996, p. 56).

În practica și pedagogia arhitecturală recentă, moștenirea raționamentului tipologic și a tipologiei constă, pe de o parte, într-o utilizare instrumentală a abstracției și raționamentului diagramatic în concepția arhitecturală și, pe de altă parte, în citirea și decodificarea contextului urban și a evoluției acestuia.

Cercetare prin proiectare – Tipologie, Concept, Proiect

În procesul pedagogic, utilizarea abordării tipologice urmează aceste două moduri de operare: pe de o parte, ca fundament al analizei critice, al citirii și decodificării contextului și a evoluției acestuia și, pe de altă parte, ca mijloc de a concepe și argumenta alternative coerente de intervenție. Scopul este de a extrage criteriile de analiză din caracteristicile spațiale ale fragmentului urban relevant și, ulterior, de a defini și argumenta principiile intervenției arhitecturale. O astfel de abordare ajută studentul în înțelegerea caracterului locului și „dezvoltă abilitatea de a se raporta cu sensibilitate la mediul construit și oferă instrumentele necesare pentru o intervenție conștientă într-un context specific” (Afrășinei & Popa-Florea, 2022).

Tema și locul

Tema de studiu din semestrul al II-lea al anului III „Locuințe și densitate urbană” încheie ciclul de licență și are ca scop completarea capacității de elaborare a unui proiect de sinteză, care va evolua de la scară urbană până la detalii de execuție. Alegerea temei de studiu urmează o logică ce structurează curriculumul de atelier din anii II și III, și anume o înțelegere progresivă a orașului prin intermediul proiectelor. Situl propus pentru studiu este situat în România, în zona de sud-vest a Bucureștiului, numită cartierul Rahova. Zona este formată din fragmente urbane suprapuse, unele caracteristice pentru vechea periferie premodernă, constând în case individuale de tip aproape rural și blocuri de apartamente construite în perioada socialistă, în diverse configurații. În consecință, situl a oferit oportunitatea de a explora interferențele dintre fragmente urbane cu reguli contradictorii și de a testa capacitatea noului proiect urban de a regenera mediul construit.

In recent architectural practice and pedagogy, the legacy of typical and typological reasoning consists, on one hand, in an instrumental use of diagrammatic abstraction and reasoning in architectural conception and, on the other hand, in reading and decoding the urban context and its evolution.

Research through design – Typology, Concept, Project

In the pedagogical process the use of the typological approach follows these two ways of operating: on one hand, as a fundament of the critical analysis, reading and decoding of the context and its evolution and, on the other hand, as a means to conceive and argue coherent intervention alternatives. The aim is to extract the criteria of analysis from the spatial characteristics of the relevant urban fragment and subsequently define and argue the principles of the architectural intervention. Such an approach helps the student in understanding the character of the place and "develops the ability to report sensitively to the built environment and provides the necessary tools for a conscious intervention in a specific context " (Afrășinei & Popa-Florea, 2022).

The Theme and the Place

The study topic of the 3rd year's 2nd semester "Housing and urban density" closes the bachelor cycle and aims to complete the capacity to develop a synthesis project, which will evolve from urban scale to the execution detail. The choice of the study area follows a logic that structures the studio curricula in the 2nd and 3rd years, namely a progressive understanding of the city through the projects. The site proposed for study is located in Romania in the southwest area of Bucharest called Rahova neighborhood. The area consists in overlapping urban fragments, some characteristic for the old premodern periphery consisting in almost rural type individual houses and apartment blocks built in the socialist period in various configurations. Consequently, the site offered the opportunity to explore the interferences between urban fragments with contradictory rules and testing the capacity of the urban project to regenerate the built environment.

Procesul pedagogic

Componenta de cercetare a fost fundamentală pentru evoluția procesului didactic și a urmat două niveluri de studiu: primul a vizat locul și înțelegerea lui și al doilea a fost o explorare tipologică care a urmărit caracteristicile spațiale esențiale, fondul politic, cultural, tehnic, social și estetic ale acestora și modul în care acestea au influențat modelele de locuire.

În ceea ce privește primul nivel, demersul didactic a urmat o fază de cercetare care a urmărit identificarea diferitelor fragmente din zona de studiu, logica lor urbană și tipologică inițială, explorarea interferenței lor actuale și testarea posibilităților de ameliorare a condițiilor prezente prin noua intervenție. În ceea ce privește al doilea nivel, studenții au fost invitați să investigheze evoluția proiectelor de locuințe dense și colective din București pentru a identifica și analiza diferite tipologii arhitecturale. Datorită tematicii programului de studii, în analizele tipologice accentul s-a pus pe locuințele colective. Diferitele modele de locuire colectivă din zona de studiu au fost comparate cu alte precedente existente în București. Comparația a rezultat într-o hartă vizuală care a construit un inventar de tipuri și calități spațiale asociate, principii de compoziție, adaptare la loc, gradații spațiale, dimensiunea individuală, comună și publică, precum și fondul lor temporal și politic. Această analiză și discuțiile critice din atelier au permis studenților să reflecteze asupra modului în care diferitele gesturi arhitecturale influențează calitatea spațiilor locuite, informând procesul lor de creație. Acest lucru a dus la creșterea gradului de conștientizare cu privire la condițiile actuale de locuire din București și necesitatea de a evita imitarea mecanică a exemplelor la modă.

Din punctul de vedere al etapei de design, procesul didactic s-a axat pe două straturi majore: abordarea conceptuală a proiectului de către studenți și modelarea acestuia într-un proiect arhitectural complex. Conceptul, bazat pe termenul francez de *parti* (idee, gândire originală, abordare, cale), a fost înțeles și dezvoltat aici ca parte esențială a procesului. În cadrul atelierului, întreaga analiză istorică, morfo-tipologică și contextuală a sitului a avut ca rezultat sau a

The Pedagogical Process

The research component was fundamental for the evolution of the didactic process and followed two levels of study: the first concerned the place and its understanding and the second was a typological exploration that aimed at essential spatial characteristics, their political, cultural, technical, social and esthetic background and the way they influence the inhabiting models.

Concerning the first level, the didactic approach followed a research stage that aimed to identify the different fragments in the study area, their initial urban and typological logic, to explore their current interference and to test the possibilities to improve the present conditions through the new intervention. Concerning the second level, the students were invited to investigate the evolution of collective housing projects in Bucharest in order to identify and analyze different architectural typologies. Given the topic of the study programme, the focus in the typological analyses was on collective housing. The different collective housing models in the area of study were compared with other precedents existing in Bucharest. The comparison resulted in a visual map that built an inventory of types and associated spatial qualities, principles of composition, adaptation to the place, spatial gradations, individual, common and public dimensions, as well as their temporal and political background. This analysis and the critical discussions in the studio allowed students to reflect upon how different architectural gestures influence the quality of the inhabited spaces, informing their creation process. This resulted in raising the awareness about the present housing conditions in Bucharest and the necessity to avoid mechanically imitating fashionable examples.

From the point of view of the design phase, the didactic process focused on two major layers: the students' conceptual approach of the project and its shaping into an architectural complex design. The concept, based on the French term of *parti* (idea, original thought, approach, path), was understood and developed here as the key part of the process. In the studio, the entire historical, morfo-typological and contextual analysis of the site

condus la abordări conceptuale puternice ale studenților. Fiecare echipă a rezolvat cerințele tematice într-un proiect unic și personal. Prin urmare, studenții au fost încurajați să își redea conceptele în schițe și diagrame primare care, ulterior, au evoluat în sinteze spațiale complexe. De asemenea, ca parte a procesului didactic propriu-zis, studiul s-a bazat și pe machete (modele) conceptuale: exercițiile spațiale realizate din materiale de bază (hârtie, carton, plastic) au redat primele gânduri care au apărut din amenajarea propriu-zisă a țesutului urban. Deoarece una dintre problemele programatice ale proiectării locuințelor colective este gradația spațială public-privat, studenții au inclus în modelele lor conceptuale straturi de astfel de gradații: limite virtuale și reale, transparență versus opacitate (atât materială, cât și vizuală), configurații dense și subțiri, linii-limite, repere și așa mai departe. Acestea s-au dovedit a fi un instrument bogat și puternic de vizualizare a ideilor lor, în timp ce ilustra, deja, conceptele arhitecturale primare ale proiectelor.

Inventar de concepte arhitecturale

Incluse într-un inventar, *parti*-urile au evoluat către trei direcții principale:

- _concepte idealist-utopice, cu o perspectivă elitistă față de întregul context socio-cultural și economic căruia îi răspundeau,
- _pragmatice și funcționale, cu o clară dimensiune tehnologică,
- _teoretice/paradigmatice, ilustrative pentru un anumit model sau tipologie arhitecturală, argumentându-i forța sau semnificația, în contextul specific.

Din punctul de vedere al modelelor de locuire, cele șaisprezece proiecte (Fig. 1) au analizat logica fragmentelor premoderne, cu înălțime redusă-densitate mare și a celor ale blocurilor moderniste timpurii sau ale barelor de locuințe moderniste târzii, cu scopul de a căuta noi modalități de a combina calitățile lor alternative. Având în vedere tematica programului de studii, în analizele tipologice s-a pus accentul pe locuințele colective, comparând configurația planimetrică, calitatea gradațiilor de la public la privat, densitatea, fondul ideologic și politic într-o dezvoltare

resulted in or led to strong conceptual approaches of the students. Each team solutioned the thematic requirements in a unique and very personal design. Therefore, the students were encouraged to render their concepts into primary sketches and diagrams that later on evolved into complex spatial synthesis. Also, as part of the didactic process itself, the work relied on conceptual models as well: spatial exercises made of basic materials (paper, cardboard, plastic) rendered the very first thoughts that emerged from the actual urban fabric layout. Since one of the programmatic issues of the collective housing design is the public-private spatial gradation, the students included within their conceptual models layers of such gradations: virtual and real limits, transparency versus opacity (both material and visual), dense and thin configurations, lines of limitations, landmarks and so on. These proved to be a rich and powerful tool to visualise their ideas, while already rendering architectural concepts for the ongoing projects.

Architectural Concepts Inventory

If inventoried, *partis* went towards three main directions: _idealistic-utopian concepts, with an elitist perspective towards the entire socio-cultural and economic context they responded to,

- _pragmatic and functional, with a clear technological dimension,
- _theoretical/paradigmatic, illustrative for a certain model or architectural typology, arguing its strength or meaningness, in the specific context.

From the point of view of the inhabiting models, the sixteen projects (Fig. 1) looked into the logic of the low rise - high density pre-modern fragments and those of the early modernist blocks or late modernist bars of housing, aiming to search for new ways of combining their alternative qualities. Considering the themes of the study programme, the focus went on collective housing in the typological analyses, comparing the planimetric configuration, the quality of gradation from the public to the private, density, the ideologic and political background in a temporal

temporală. Această analiză și discuțiile critice din studio au permis studenților să reflecteze asupra modului în care diferitele gesturi arhitecturale influențează calitatea spațiilor locuite, informând procesul lor de creație.

Tipologiile arhitecturale identificate în locuințele colective din București și modelele de locuire ale acestora s-au dovedit a fi un recurs valoros pentru o soluție nouă de locuire, contemporană, raportându-se cu atenție la contextul existent: sisteme omogene de locuințe joase, curți interioare și câmpuri de spații, unități de locuit de înălțime medie, blocuri sau volume tip bară, reminiscențe ale modelelor moderniste.

Proiectele prezentate în articol sunt alese pentru a ilustra mai bine procesul din punctul de vedere al modului în care prima fază de cercetare a influențat propunerea de proiectare.

development. This analysis and the critical debates in the studio allowed students to reflect upon the way in which various architectural gestures influence the quality of inhabited spaces, informing their creative process.

Architectural typologies identified in collective housings in Bucharest and their housing models proved a valuable resource for a new, contemporary housing solution, being carefully related to the existing context: homogenous systems of lower housing, inner courtyards and space fields, medium-height housing units, bar-shaped blocks or volumes, reminiscences of modernist models.

The projects presented in the article are chosen in order to better illustrate the process from the point of view of how the first phase of research informed the design proposal.

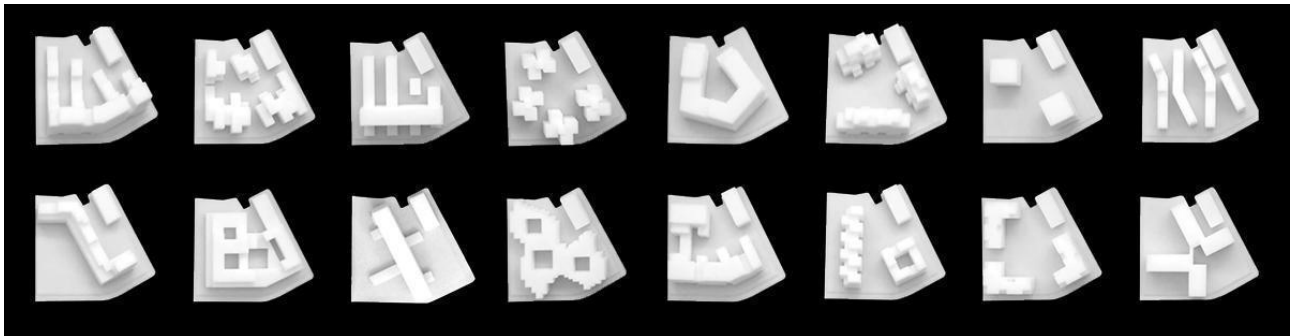

Fig. 1. Locuire și densitate urbană, Proiect 2022, Machete de studiu, Atelier 36 UAUIM/ Housing and urban density project, 2022, collective study models, Studio 36 UAUIM
Sursa: © Arhiva UAUIM/ Source: UAUIM Archive.

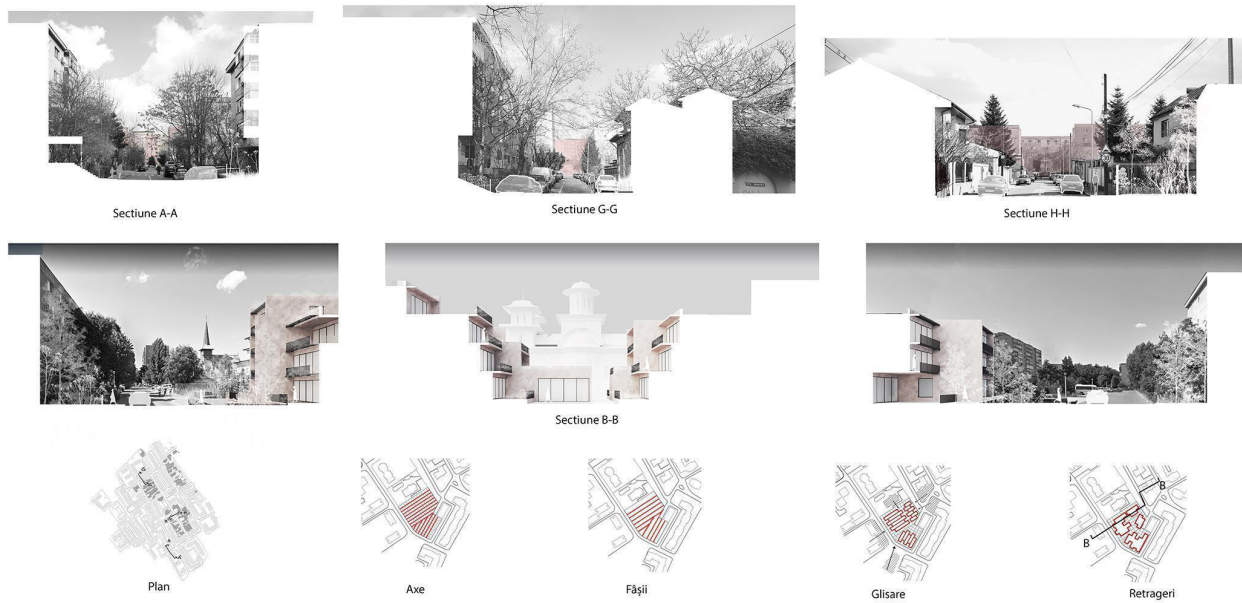

Fig. 2. Locuire și densitate urbană, Proiect 2022, autori: stud.arh. Andreea Bărbuceanu și Valentina Popa, Secțiuni comparative prin țesutul urban existent și propus/
Housing and urban density project, 2022, authors: stud. arch. Andreea Bărbuceanu & Valentina Popa., Existing and proposed tissue sections.
Sursa: © Arhiva UAUIM/ Source: © UAUIM Archive.

Sisteme omogene cu regim de înălțime redusă (Fig. 2 și Fig. 3) Studentele arh. Andreea Bărbuceanu și Valentina Popa și-au concentrat analizele de context urban asupra gradației spațiale și a cazurilor particulare de interfață între diferite fragmente urbane.

Low rise homogenous systems (Fig. 2 and 3) Students Andreea Bărbuceanu & Valentina Popa focused their context analysis on the spatial gradation and particular instances of the interface between different urban fragments.

Fig. 3. Locuire și densitate urbană, Proiect 2022, autori: stud.arh. Andreea Bărbuceanu și Valentina Popa, Model 3D, propunere/
Housing and urban density project, 2022, authors: stud. arch. Andreea Bărbuceanu & Valentina Popa., 3D Model, proposal.
Sursa: © Arhiva UAUIM/ Source: © UAUIM Archive.

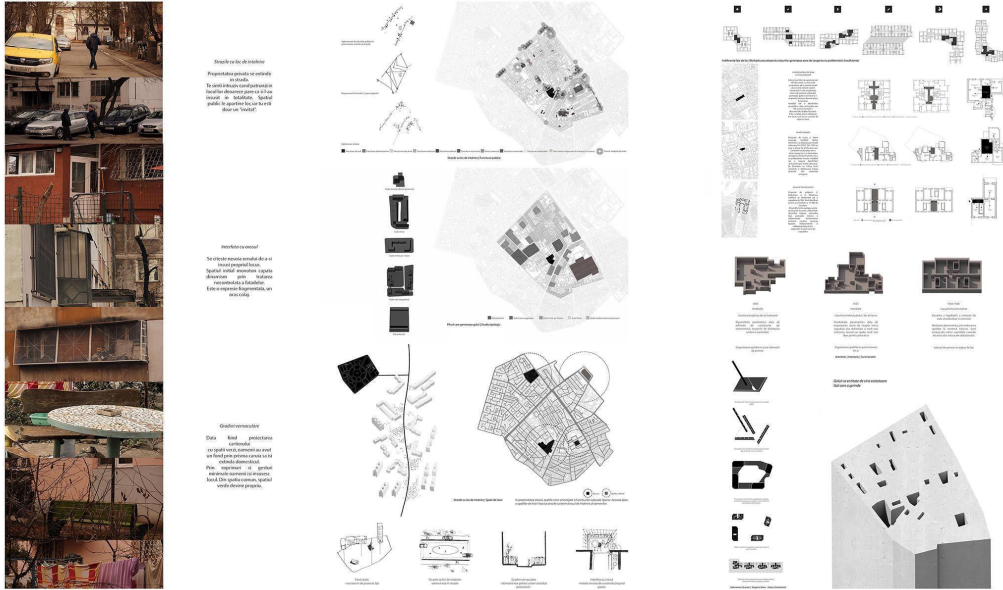

Fig. 4. Locuire și densitate urbană, Proiect 2022, autori: stud.arh. Ioana Davidescu și Ana Vlaiculescu, Analiză contextuală și tipologică/ Housing and urban density project, 2022, , authors: stud. arch. Ioana Davidescu & Ana Vlaiculescu, Context and typological analysis
Sursa: © Arhiva UAUIM/ Source: UAUIM Archive.

În acest sens, conceptul lor a urmat logica de masă a fragmentelor premoderne, urmărind să păstreze gradația sa nuanțată exterior-interior, dar imaginând un sistem de densitate mai mare. Rezultatul este un sistem omogen cu înălțime redusă, care împrumută multe dintre calitățile modelului de locuințe individuale, dar care păstrează eficiența celui colectiv și se adaptează, de asemenea, la împrejurimi.

Curți interioare (Fig. 5 și Fig. 6) Studentele arh. Ioana Davidescu și Ana Vlaiculescu au concluzionat, din analiza contextului urban, cu observația că zona de studiu este caracterizată de un „fundal static” compus din obiecte construite (constând în așa-numitele „proiecte tip” care nu permit transformări) și o dimensiune dinamică ce are loc în vidul urban (străzile ca camere de zi urbane exterioare, spațiile verzi publice transformate în grădini vernaculare, ferestrele extinse pentru a forma balcoane improvizate).

In this sense, their concept followed the mass logic of the pre-modern fragments, aiming to preserve its nuanced exterior-interior gradation but imagining a higher density system. The result is a low-rise homogenous system, borrowing many of the qualities of the individual housing model but preserving the efficiency of the collective one and also adapting to the surroundings.

Inner courtyards (Fig. 5 and 6) Students Ioana Davidescu & Ana Vlaiculescu concluded, from the analysis of the urban context, that the study area is characterized by a “static background” composed from constructed objects (consisting in the so called “type projects” that do not allow transformations) and a dynamic dimension that takes place in the urban void (the streets as exterior urban living rooms, the public green spaces transformed in vernacular gardens, the windows extended to form improvised balconies).

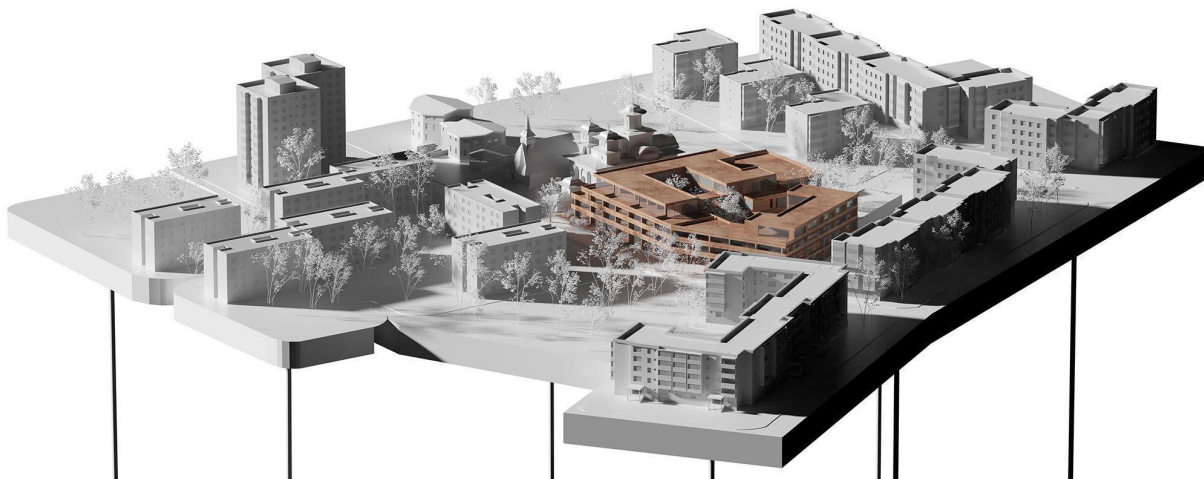

Fig. 5. Locuire și densitate urbană, Proiect 2022, autori: stud.arh. Ioana Davidescu și Ana Vlaiculescu, Model 3D, propunere/ Housing and urban density project, 2022, authors: stud. arch. Ioana Davidescu & Ana Vlaiculescu, 3D Model, proposal.
Sursa: © Arhiva UAUIM/ Source: © UAUIM Archive.

Această concluzie a orientat conceptul spre configurarea spațiilor comune exterioare într-o logică de compoziție substractivă, utilizând tipul curții interioare. Curțile propuse se deschid discret spre oraș și devin grădini urbane, permițând unităților de locuit să se concentreze de-a lungul unor promenade interioare sau galerii exterioare care conectează străzile din jur.

Unitățile de locuit de înălțime medie (Fig. 7) au fost tipologia interpretată de studentele arh. Adeline Sandu și Alice Tulceanu. Tecerea în revistă a modelelor din zona de studiu a condus la identificarea mai multor tipuri de locuințe individuale (duble tip H, tip turn pătrat, tip cruce, tip L și tip bară). Critica acestora a condus la o configurație îmbunătățită, mai nuanțată atât în secțiune, cât și în configurația ansamblului, în relația cu clădirile învecinate și cu spațiile exterioare. Echipa Adeline Sandu și Alice Tulceanu a propus un nou model, obținut prin hibridarea tipului de cruce cu tipul de turn pătrat. Acesta s-a dovedit a oferi o flexibilitate neașteptată în configurarea apartamentelor, precum și calități spațiale generoase.

This conclusion directed the concept towards configuring exterior common spaces in a subtractive compositional logic, using the inner courtyard type. The proposed courtyards discretely open up towards the city and become urban gardens, allowing housing units to concatenate along inner promenades or exterior galleries connecting surrounding streets.

Middle rise housing units (Fig. 7) was the typology interpreted by students Adeline Sandu & Alice Tulceanu. The inventory of types in the study area identified several types of individual housing units (duble H type, square tower type, cross type, L type and bar type). Their critique led to an improved configuration, more nuanced in section as well as in the configuration of the ensemble and the relationship with the neighbor buidings and exterior spaces. The team Adeline Sandu & Alice Tulceanu proposed a new model, obtained through the hybridization of the cross type with the square tower type. It proved to offer an unexpected flexibility in the configuration of the apartments as well as generous spatial qualities.

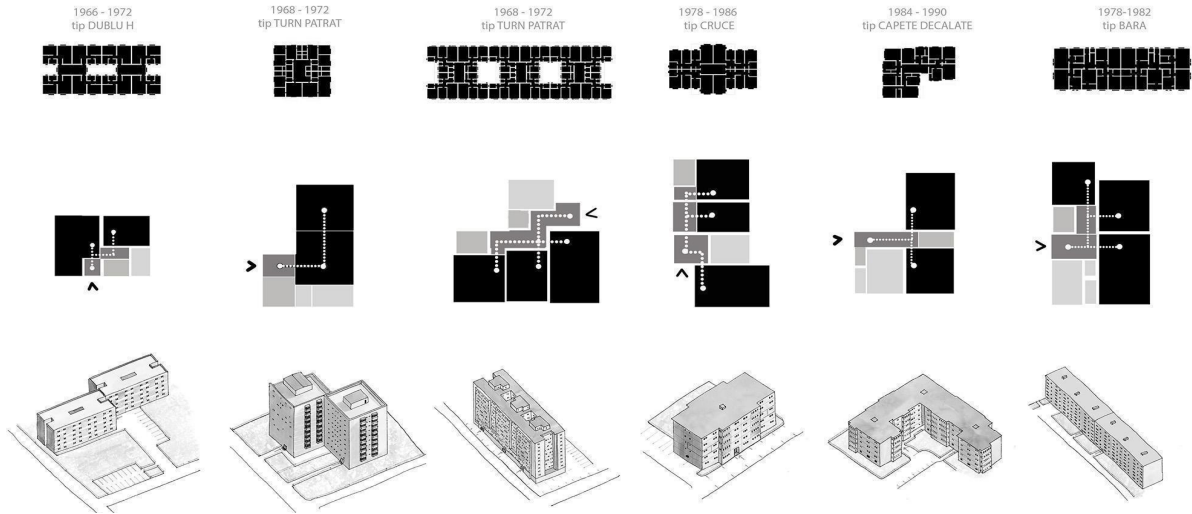

Fig. 6. Locuire și densitate urbană, Proiect 2022, autori: stud.arh. Adeline Sandu și Alice Tulceanu, Modele ale Evoluției locuințelor colective – O clasificare tipologică/ Housing and urban density project, 2022, authors: stud. arch. Șerban Mara & Tatomiir Irina, Evolution of collective housing models and typological classification.
Sursa: © Arhiva UAUIM/ Source: © UAUIM Archive.

Fig. 7. Locuire și densitate urbană, Proiect 2022, autori: stud.arh. Adeline Sandu și Alice Tulceanu, Model 3D, propunere/ Housing and urban density project, 2022, authors: stud.arch. Adeline Sandu & Alice Tulceanu, 3D Model, proposal.
Sursa: © Arhiva UAUIM/ Source: © UAUIM Archive.

Volumul-bară (Fig. 8, Fig. 9 și Fig. 10) Studenții arh. Cristiana Roman și George Stanciu au transpus conceptul modernist al volumului-bară într-o abordare care ia în considerare atât o dimensiune publică generoasă, cât și o configurare atentă a spațiului privat. Clădirea alungită de tip bară, amintind de modelul modernist, se dezintegrează ușor în contact cu solul și primește anumite extensii pentru a deveni aderentă și cumva familiară locului.

Configurația interioară juxtapune logica structurală cu organizarea spațiilor servante și servite și promovează o gamă bogată de apartamente pe un nivel sau pe două niveluri. Suprafața exterioară a clădirii este o piele permeabilă, prevăzută cu diferite grade de deschidere și filtre spre exterior.

The bar-type building (Fig. 8, Fig. 9 and Fig. 10) Students Cristiana Roman & George Stanciu pushed forward the modernist concept of the bar-type building in a concept that takes into account also a generous public dimension as well as a careful configuration of the private space. The elongated lintel-like building, reminiscent of the modernist model, slightly disintegrate in contact with the ground and receives certain extensions in order to become adherent and somehow familiar to the place.

The interior configuration juxtaposes the structural logic with the organization of the serving and served spaces and promotes a rich array of apartments on one level or two levels. The exterior surface of the building is a permeable skin that allows different degrees of openness and gradations towards the exterior.

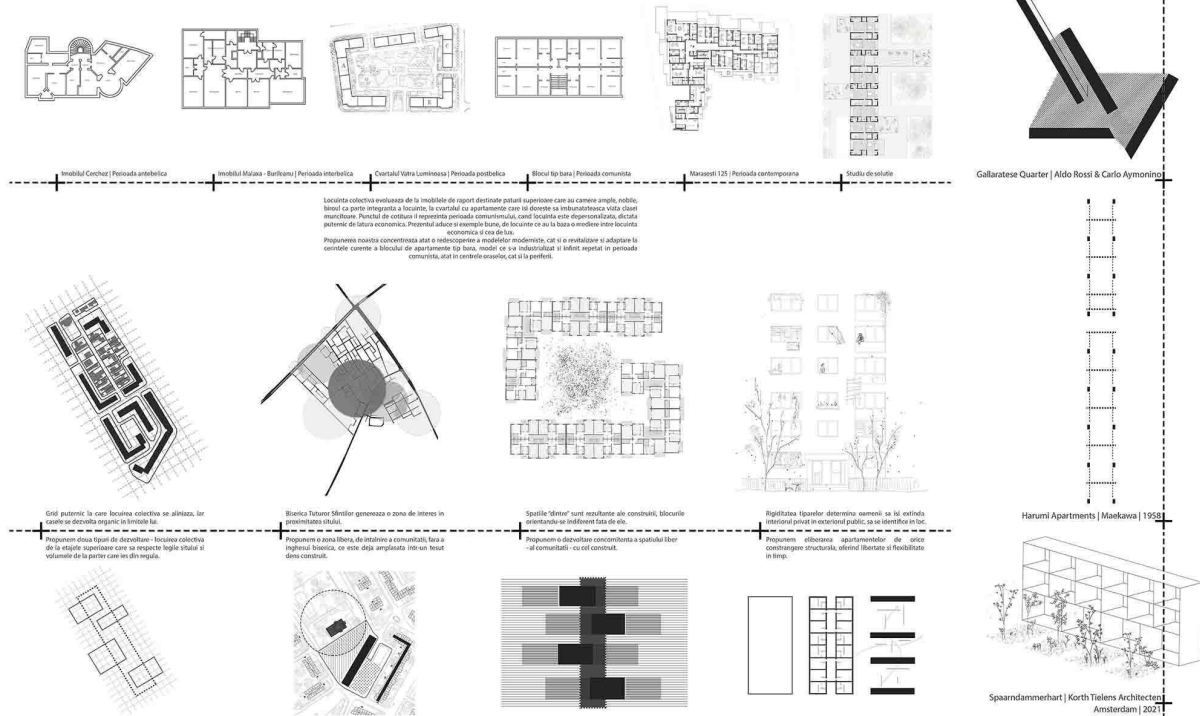

Fig. 8. Locuire și densitate urbană, Proiect 2022, autori: stud.arh. Cristiana Roman și George Stanciu, Evoluția locuințelor colective dense din București/ Housing and urban density project, 2022, authors: stud. arch. Cristiana Roman & George Stanciu, evolution of dense and collective housing projects in Bucharest. Sursa: © Arhiva UAUIM/ Source: © UAUIM Archive.

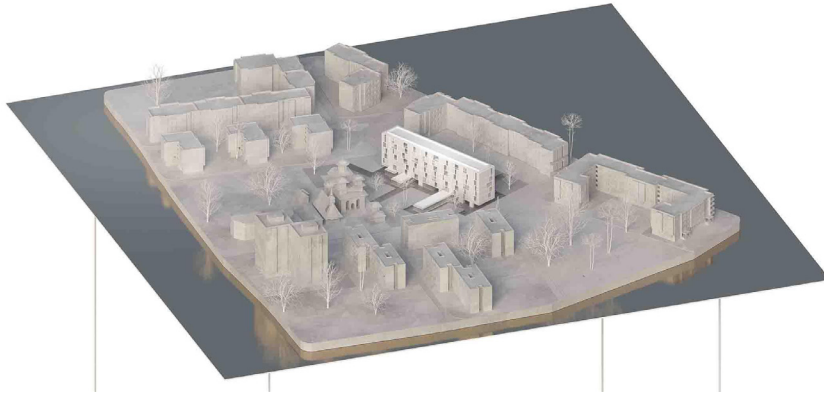

Fig. 9. Locuire și densitate urbană, Proiect 2022, autori: stud.arh. Cristiana Roman și George Stanciu, Model 3D, propunere/ Housing and urban density project, 2022, authors: stud. arch. Cristiana Roman & George Stanciu, 3D Model, proposal.

Sursa: © Arhiva UAUIM/ Source: © UAUIM Archive.

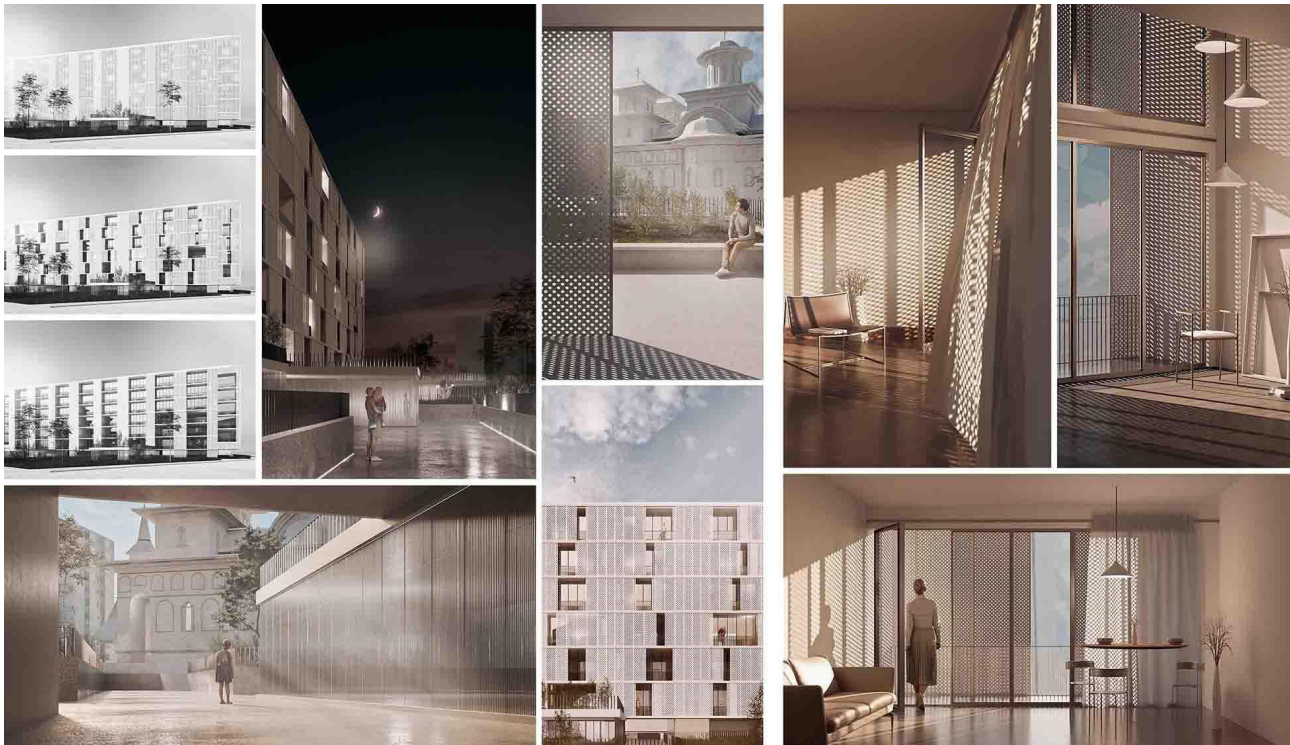

Fig. 10. Locuire și densitate urbană, Proiect, 2022, autori: stud.arh. Cristiana Roman și George Stanciu, Imagini interioare și exterioare/ Housing and urban density project, 2022, authors: stud. arch. Cristiana Roman & George Stanciu, 3D images, proposal.

Sursa: © Arhiva UAUIM/ Source: © UAUIM Archive.

Concluzii

Lucrarea și-a propus să investigheze implicațiile lecturii tipologice a orașului în procesul pedagogic și de formare din cadrul studioului, atât ca metodă de cercetare și predare, cât și ca bază pentru raționamentul proiectării prin analogie și critică.

Punctele forte ale acestei abordări didactice constau în:
_construirea unui profil de formare al viitorului arhitect care să favorizeze cercetarea, raționamentul, creativitatea informată și cultura profesională, precum și evitarea imitației mecanice.

_construirea a două componente de cercetare, prima privind raionul Rahova din punctul de vedere al diagnosticului actual și al posibilităților de ameliorare a condițiilor actuale și a doua ca o privire de ansamblu asupra condițiilor actuale de locuințe din București prin inventarul vizual al tipurilor și calităților spațiale asociate, principii de compunere, adaptare la loc, gradații spațiale, dimensiuni individuale, comune și publice, precum și fondul lor temporal și politic.

_construirea unui model de cercetare și strategie de intervenție care să poată fi adoptată în cartierele cămine similare din București.

Rațiunea tipică și tipologică a scos la iveală un set mai bogat de probleme conexe care derivă din practica arhitecturală și pedagogie. A oferit un ajutor valoros în construirea gândirii critice și a repetării soluțiilor și posibilităților tipologice. Analiza istorică, morfo-tipologică și contextuală a sitului a condus la abordări conceptuale puternice ale studenților. Studiul tipologic s-a dovedit a fi un instrument valoros de reimaginare a realității urbane și de inventare de noi modele de locuințe dar și în continuitate cu cele existente, ajutând astfel studenții să evite imitarea mecanică a exemplurilor la modă. Conceptele au fost nuanțate și uneori au acoperit mai mult de un singur strat de gândire.

Conclusions

The paper aimed to investigate the implications of the typological reading of the city in the pedagogical and training process within the studio, both as a research and teaching method and as a basis for design reasoning through analogy and criticism.

The strong points of this didactic approach consist in:
_constructing a formation profile of the future architect that favours research, reasoning, informed creativity and professional culture as well as avoid mechanical imitation.

_constructing two research components, first concerning the Rahova district from the point of view of the current diagnostic and the possibilities to ameliorate the present conditions and second as an overview of the present housing conditions in Bucharest through the visual inventory of types and associated spatial qualities, principles of composition, adaptation to the place, spatial gradations, individual, common and public dimensions, as well as their temporal and political background.

_building a model of research and strategy of intervention that can be adopted in similar dormitory neighborhoods of Bucharest.

Typical and typological reasoning revealed a richer set of connected problems deriving from architectural practice and pedagogy. It offered a valuable support in building critical thought and rehearsing solutions and typological possibilities. The historical, morfo-typological and contextual analysis of the site led to strong conceptual approaches of the students. The typological study proved to be a valuable tool to reimagining the urban reality and inventing new housing models, as well as the continuity with the existing ones, thus helping the students to avoid mechanically imitating fashionable examples. The concepts were nuanced and sometimes covered in more than one single layer of thought.

Unele idei utopice erau și tehnologice, cu privire la anumite medii și mijloace, în timp ce altele erau paradigmatic, într-o gândire utilitaristă și funcțională, plimbându-se pe utopia modernistă a *mașinii*. Pe de altă parte, proiectele mai puțin conceptuale (fără o abordare arhitecturală preliminară clară) s-au dovedit a fi cele mai puțin complexe, în cele din urmă, lipsite de un strat fundamental de înțelegere și creativitate. În cele din urmă, cele mai frumoase și originale modele de locuințe colective au fost cele care au susținut idei inovatoare.

Some utopian ideas were also technological, with regard to certain environments and means, while other were paradigmatic, in a utilitarian and functional thinking, plying on the modernist utopia of *the machine*. On the other hand, the less conceptual projects (without a clear preliminary architectural approach) proved to be the least complex, ultimately lacking a fundamental layer of understanding and creativity. Eventually, the most beautiful and original designs of collective housing were the ones that argued for innovative ideas.

Referințe/References

- Afrăsinei, A., (2022), *Despre lectura orașului*, Editura Universitară „Ion Mincu”, București
- Afrăsinei, A., Popa-Florea, L., (2022), Tipologia ca mijloc de cunoaștere, înțelegere, intervenție în Pelteacu, M. Duțescu, M.C., Afrăsinei, A.M. (ed.), *Arhive de atelier. Studii și cercetări în Proiectarea de Arhitectură 2020-2022*, București, (pp. 117-123), Editura Universitară „Ion Mincu”
- Argan, G.C., (1963), On the Typology of Architecture, (trad. Joseph Rykwert), în *Architectural Design*, 33, December 1963, 564-565
- Jacoby, S., (2015), Typal and Typological Reasoning: A Diagrammatic Practice of Architecture, în *The Journal of Architecture*, 20(6), 938-961
- Moneo, R. (1978), *On Typology, Oppositions*, MIT Press, 13, 28
- Nesbitt, K. (1996). Introduction în *Theorizing A New Agenda for Architecture: An Anthology of Architectural Theory 1965 – 1995*, New York, Princeton Architectural Press, 16-71
- Rossi, A., (1984), *The Architecture of the city*, MIT Press, Cambridge